

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen	v upravljalstvu prejeto:
celo leto K 24—	celo leto K 22—
pol leta 12—	pol leta 11—
četrt leta 6—	četrt leta 550
na mesec 2—	na mesec 180

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knaflcova ulica št. 5, (v pritičju levo), telefon št. 34.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:	za Nemčijo:
celo leto K 25—	celo leto K 28—
pol leta 13—	pol leta 14—
četrt leta 650	četrt leta 700
na mesec 230	na mesec 230

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži za odgovor dopisnica ali znakna

Upravljalstvo: Knaflcova ulica št. 5, (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 35

„Ljudsko in patrijotično delo“.

Klerikalce strašno boli, da so se njihovi mnogeletni zvestniki, klerikalci, katerim se imajo klerikalci največ zahvaliti na pridobljenih pozicijah, naenkrat naveli delati črni gospodi tlako. Boli jih, da so veleposestniki obsodili novi občinski red in novi volilni red, boli jih, da so obsodili novi cestni zakon, ter v znak protesta zoper početje klerikalne večine zapustili deželni zbor.

Bolest in jeza klerikalcev zaradi tega nastopa veleposestnikov nam je umljiva. Korak, ki so ga storili veleposestniki, je izreden. Veleposestniki nimajo navade, posluževati se tako nenavadnih sredstev, in če se odločijo za tako ostro demonstracijo, kakor so jo sedaj uprizorili, morajo biti vzroki posebno tehtni.

Korak, ki so ga storili veleposestniki, je tudi v cel avstrijski javnosti vzbudil veliko pozornost in vsestransko mnenje, da mora klerikalna večina v deželnem zboru kranjskem zlorabljati svojo moč na nezasišani način, da se čutijo celo veleposestniki primorani se temu početju na tako oster način upreti. Slišalo se je celo mnenje, da je kranjski deželni zbor vsled postopanja klerikalcev postal zrel za razpust.

Naravno je, da so klerikalci kar divji zaradi tega koraka, ki so ga storili veleposestniki in ki je napravil toliko večjo senzacijo, ker so bili veleposestniki prav do zadnjih dni najbolj in najvnetejši zvestniki onih klerikalcev, proti katerim so zdaj uprizorili tako demonstracijo. Svoji jezi so dali klerikalci duška za napadi na veleposestnike v časopisu in pa s slovesno izjavo, ki jo je v večerajšnji seji deželnega zbora prečital dr. Šusteršič in jo dr. Krek opremil s duhovitimi in okusnimi opazkami.

Prepir med klerikalci in Nemci nas nič ne zanima. Naj se prepirajo, kolikor se hočejo. Narodno - napredna stranka hodi, kakor je povedal dr. Triller svoja pota in uravnava svojo taktiko po interesih svojih volilcev. Toliko pa že lahko rečemo, da je dr. Šusteršič svojo izjavo kaj slabo utemeljil in da je v tej borbi z veleposestniki on »spodaj«.

Na eno točko v tej izjavi pa se morajo ozreti s stališča narodno - napredne stranke.

Dr. Šusteršič je patetično zatrjeval, da se klerikalna stranka poslužuje svoje večine v deželnem zboru »za uveljavljanje svojih demokratičnih načel, da vrši klerikalna stranka v deželnem zboru ljudsko in patrijotično delo«.

Naravnost brezobrazna je ta izjava glede delovanja klerikalne stranke v deželnem zboru in v deželnem odboru in pravi posmeh so besede, da opravlja klerikalna stranka v deželnem zboru ljudsko in patrijotično delo.

Demokratizem, ljudska korist, patrijotizem — to so v klerikalnih ustih le fraze. Med temi besedami in med dejanji klerikalcev je kričeče nasprotje. Odkar imajo klerikalci moč v rokah, so vse storili, da utrde moč svoje stranke, da si zagotovijo oblast v deželi, koristnega za ljudstvo, dobrega, demokratičnega, patrijotičnega niso ničesar storili. Gospodarstvo klerikalne stranke je javen škandal in dežela je danes fakično pred bankrotom in bo morala strahovito zvišati doklade, če ne dobi novih virov dohodkov. Svojo moč so klerikalci izkoristili za etabliranje najbrutalnerega strankarstva. — Z brezprimerno svojevoljnostjo, prezirajo najprostejšje postulate pravičnosti, izvršujejo pravo strahovladno, da bi z nasilnostjo, s krivičnostjo in terorizmom zadušili in v zemljo zabili vse, kar se jim ne ukloni. Imenovati tako početje »uveljavljanje demokratičnih načel« in celo »ljudsko patrijotično delo«, to je v resnici skrajna brezobraznost. Ljudsko in patrijotično pa je, pobijati sistem, ki so ga etabrirali klerikalci v deželi kranjski, to priča vsaka seja deželnega zbora in vsak sklep deželnega odbora, ker vsaka seja in vsak sklep kaže, da je deželni zbor vse bolj zrel za razpust.

Naprednim Slovencem v razmišljanje!

Kateremu poštenemu rodoljubi je že izginil iz spomina gnusni članek?

* Priobčujemo ta članek brez vsakega komentarja z željo, da javnost izreče o njem svoje mnenje. Opomba uredništva.

nek v »Slovenec« — »Cirilmetodarija« Najmiločljubnejšemu človeku je morala kri v žilah zledeneti same groze in studa nad pokvarjenostjo naših klerikalcev. Pod ničvo pretvezo so poskusili z enim mahom ubiti družbo, koje šole so vse od prve do zadnje na globoki verski podlagi. Prav pod ničvo pretvezo, pravimo, vsaj je bila naša šolska družba raznim fanatičnim cerkvenim knezom velik trn v peti že v tistih časih, ko je v odboru vladal skoraj izključno duhovnik. Ni dvoma, da bodo klerikalci napeli vse moči, da končno ubijejo družbo. V zadnjem času so opetovano pokazali, da jim ni nobeno sredstvo pregnusno, da le dosežejo svoje nečedne namene. Vpričo tega dejstva moramo se pa naprednjaki, ki vzdržujemo družbo, vendar enkrat odkrito vprašati, ali se ogromni kapital, ki ga vsako leto naberejo za šole ob meji, sploh obrestuje tako, da ima naš narod v splošnem korist od nje? Ali mar naposled niso vse naše žrtve in vsi naši nečloveški napori samo — Sisifovo delo. Meje naše hočemo naprednjaki braniti pred tuji, a doma že gospodari tuje, groznejši in nevarnejši od Nemca in Laha — klerikalci. Kaj nam koristijo, če par obmejnih krajev rešimo za kratek hip potujčenja, če pa ljudstvo ostane v temoti in sramotni odvisnosti od fanatičnih, brezdomovinskih kaplanov, ki so pripravljeni na migljaj svojih predstojnikov vsak hip ubiti najponižnejši pojav narodne zavesti in ljudstva. Zgodovina uči, da je že od nekdaj naš najhujši sovražnik — klerikalizem. Pod njegovim vplivom je postal že po naravi mehki in krotki Slovenec naravnost stvar brez lastne volje, suženj v rimskopravnem pomenu besede. Kje so bile nekdaj naše meje in kje so danes?! In kako zelo so v primeri z nami napredovali naši nemški sosede, ki se glede naravne nadarjenosti z nami niti primerjati ne morejo! In če pogledamo nekoliko v našo novejšo zgodovino, kdo si je stekel največ zaslug, da nas Slovenci danes sploh še upoštevajo? Ali niso bili skozi in skozi svobodomiseln, res narodno čuteči možje, ki so nam priborili političnih pravic. Koliko so pa dr. Šusteršič in tovariši storili v tem oziru za nas, odkar imajo vso politično moč v rokah? Naj pokažejo le mrvice pravice, ki so jo priborili našemu narodu na merodajnem mestu. In kdo

je še pravočasno rešil Ljubljano iste usode, ki je zadela Celovec, Maribor ali Celje? Ali nista to bila v prvi vrsti Jurčič in Zarnik? In naša obrt in industrija, ki nam bosta na odprti slovan. jugu še zavojevala častno mesto med drugimi narodi, ali niste skoraj izključno v narodno - naprednih rokah? Vse, prav vse, s čimur se imamo izkazati Slovenci že danes pred svetom, je izključna zasluga naprednih elementov. Ogromni del naše našega ljudstva pa se žalibog danes ne more ponasati pred svetom še z ničmur drugim, nego z — bigotnostjo. Ali ni tedaj v prvi vrsti naša sveta dolžnost, da naš narod, ki je od narave vendar z bistrim razumom obdarovan, dvignemo iz sramotnega položaja, kamor ga je spravil klerikalizem. Ne mislimo, Bog prizadeni, vzeti našemu narodu vere. To, kar hočemo, je, da bo naš narod jel sam in prosto misliti in da se ne bo dal voditi za nos ljudem, ki jim je domovina, pa tudi vera sama — deveta brigada. Čehi so tudi vobče vzorno pobožen narod. Vendar gorje onemu, ki bi se jim drznil vsiliti za voditelja potem, ko je opetovano podlo izdal svojo domovino. In naj bi še tako zlorabljal vero v svojo korist, narod bi ga nagnal z mokro cunjjo. A kako siromašen in brez ponosa je naš narod! Njegovi psevdovoditelji se naravnost norčujejo z njega. V Ljubljani odpirajo Nemcem pot v občinski svet, v slovenskih krajih nastavlja nemške nacionalce, učitelje in uradnike, ubijajo gospodarsko samosvojestev naroda, z golimami umazane gnojnice polivajo one, ki v redki poštrevnosti zadnje svoje novčice darujejo svojim bratom na meji, ščujejo državne oblasti na svoje rodne brate, češ, da zaslužijo kot veleizdajalci smrt in — naš narod, naš do bri narod jim še vedno zaupa kot svojim voditeljem. Prepričani smo trdno, da bi jim zaupal tudi tedaj, če bi pustili čez noč slovenske ulične napise v Ljubljani nadomestiti s samonemškimi.

Naš narod je torej popolnoma brez svoje volje, izročen na milost in nemilost največjim sleparjem, kar jih je kdaj nosila zemlja. In zakaj? Zato, ker mu manjka prave omike. Dajmo narodu našemu dobrih knjig in uverjeni bodimo, da se bodo posledice pokazale že v par letih. V vsako večjo vas po eno knjižnico z dobrim uravnostnim berilom! Odličnih

ljudskih pisateljev imamo na izbero. Naj se prirede cenene ljudske izdaje Jurčiča, Kersnika, Stritarja, Erjavca, dr. Tavčarja i. dr. To gotovo niso ne veri in ne državi nevarni pisatelji, a njihova nesmrtna dela imajo to prednost, da jih bo ljudstvo z zanimanjem in navdušenjem čitalo in si z njimi bistrilo svoj razum. Vsaj kakšno žalostno berilo mu nudijo katoliška izobraževalna društva! Ni čuda, če mora najbolj zdravi razum časoma trpeti, če se mu vtepajo vedno in vedno le tiste banalne, bombastične fraze prav brez vsakega jedra. Človeku, ki ni navajen klerikalnega berila, mora postati slabo, če prebere, postavimo Terseglavovo »Mladost«, ali Gostinčarjevo glasilo »Naša moč« ali »Domoljuba« i. dr. Kar se v tem šundu nudi našemu ljudstvu, to je že od sile. Če pustimo še par let klerikalcem popolnoma proste roke v tem oziru, smemo biti uverjeni, da bodo pokvarili tako naš narod, da sploh ne bo sposoben za noben odpor več v mednarodni tekmi.

Menimo, da smo dovolj dokazov navedli, da je naš največji sovražnik — klerikalizem. Kaj nam torej poroča, če v tem ali onem kraju na meji odbijemo tuji naval, če pa v duševnem oziru ne reformiramo našega obmejnega brata in če pustimo, da se v osrčje naše slovenske domovine čim dalje globlje zajeda ostuden črv. Kje pa smemo upati, da bodo plahi, izključno samo za vero vneti obmejni naši bratje tudi tedaj vztrajali, če se nas Nemci enkrat resno lotijo. Nikar ne vtikajmo glave v pesek in ne mislimo, da so Nemci napeli že vse svoje sile, da nas zatro. Zanimanje v rajhu za nemško prodiranje proti vzhodu in jugu čim dalje bolj narašča in že so začele celo vlade manjših državie rožljati z markami. Kar pa mora vsakega dalekovidnega Slovenca s posebnim strahom navdati, to so češko - nemška pravna pogajanja. Čim se le - ta sprava definitivno sklene, potem bomo Slovenci še le občutili nemški furor. In, ali bode slovenski kinet ta naval vzdrlžal? Na tej kulturni stopnji, kot je sedaj, pač težko. Potem so pa seveda tudi vsi stotisočaki, ki smo jih nabrali naprednjaki v obrambo meje, vrženi v vodo. Še je čas, četudi skrajni, da glavne sile zastavimo tam, kjer je najbolj potrebno. Skrbimo za ljudsko izobrazbo, kajti če bo ljudstvo enkrat s pomočjo dobrih knjig in do-

LISTEK.

Pisateljeva sreča in nesreča.

Opisal jo je gospod Baroda.

V polnočnih zvezdah in na dlani je bilo zapisano, da mu ne pojde nikoli dobro na svetu. V srebrno žarečih črkah in v neznani pisavi potez in brazd, razumljivi edino vedeževalkam in veščam, se je brala njegova usoda. Pri rojstvu že mu je bilo namenjeno, da ga bo spremljala nesreča svoj živ dan, in komaj so ga prinesli iz cerkve od krsta, že se je začelo spolnjevati, kar mu je bilo sojeno. Zgodilo se je, da so jo boter, botrica in ženska, ki ju je spremljala in nosila novorojenčka, krenili v gostilno, in ker so bili vsi trije še primeroma mladi, ko je imela botrica rdeča, žametna lica, a boter sinje in, nedolžne oči, so bili veseli drug drugega in so se kmalu tako napili, da so se začeli objemati, in so odšli od razkošne in vesele večerje, ne da bi se spomnili, kaj je bil vzrok njihovi gostiji. Zmrčilo se je, in mlada in zaspana dekla je prišla spat. Zavala se je v posteljo, kjer je počivalo dete, in bila bi je zadušila s svojim teškim in polnim

telesom, da ni v zadnjem trenutku planila botrica v hišo in je rešila nagle in neprevidezne smrti. Vrnil se je tudi boter in za njim strinja, katere skrbi je bilo dete izročeno, in so iz veselja nad srečnim izidom sedli znova za mizo in v navzočnosti mladega zemljana izpraznili še nekaj kozarcev na njegovo zdravje. Tako se je začela njegova pot v znamenju vina. Kmalu že, v najzgodnejši mladosti, je začel kazati svoje talente: Bukve so bile njegovo veselje. Kar je le dosegel popisane in potiskanega papirja, vse je raztrgal in uničil z besom in krvoločnostjo. Odrasel je prvim hlačam, in treba se je bilo zmeniti, kaj bo z Andrejčkom? Hrabro je odgovoril, da bi bil rad takšen gospod, ki bi še med mašo vino pil. In takrat se je odločila njegova usoda: Moral je v šolo.

Tam je zopet pokazal svojega moza, ki pa ni bil tako ustvarjen, da bi bili z njim zadovoljni njegovi vršiji. Rasel je v nemilosti pri njih, vračal jim je ljubezen za sovraštvo in jim rekel nekega dne lepo adijo. Šli so narazen, in Andrej Rožmarin je začel hoditi svoja pota. Šel je med pisatelje.

V resnici ga je preganjala nesreča, ali da bo kdaj takšen bogoc, tega si ni mislil. V solnce je pomakal svoje pero, jezil je zmaje kot pravi črnašolec in ljubil je: Danes Mišo, jutri Mašo, v petek Miro, v svetek

Maro. A sreča se ga je znala spretno izogibati. Solnce ni pozlatilo njegovega peresa, zmaj ga ni poneseel in objubljenno deželo, in mlade damice niso imele zanj sreča. Razposajenkam se je zdel premoder, ker je vedno nosil zamišljenost v očeh, a resnim deklicam se je zdel prelahkomišljen, ker je hodil v mrazu brez suknje na okoli. A dve zimi in pol je bila njegova najljubša misel: Suknja. In ko jo je zmogel s kožuhom za vratom, jo je prodal že ob prvih žarkih, ko je najbolj neumni ščinkovec zavriskal svojo prvo zaljubljeno arijo, ker ni pomislil na to, da napravi slabo kupčijo, kdor prodaja suknjo marca meseca.

Zgodil pa se je velik čudež: Moj junak in pisatelj, Andrej Rožmarin, je zadel — terno. To se pravi, ne terno v loteriji, ker ni stavil nikoli od tistikrat, ko je videl vzhajati solnce iz svojega žepa, seveda v sanjah. Takrat je stavil skupaj z žensko Matjažko, in sta zadela. A baba je bila prebrisana in je prepričala Andreja, da je vzhajalo solnce iz njenega žepa, ter ga je pošteno ogoljufala.

To pot torej ni stavil v loterijo, temveč je s svojim peresom zaslužil grdo veliko denarja. V dolgih in črnih nočeh, ko ni mogel spati vsled nepokoja in divjih misli v arcu, ki mu jih je dajal njegov nemirni genij, je bil napisal povest o treh sestrah, treh kneginjicah, pri katerih so se še

nili trije sinovi belega cesarja. In prva kneginjica je imela lilije mesto las, in druga je imela plamene mesto las, in tretja je imela kače mesto las. A cesarjeviči so jezdili na bistrih sokolih, na morskih kamelah in steklih krastakah.

To je napripovedoval in napisal in potem poslal možu, o katerem so govorili nekaterniki, da je tako pameten, da mu pod zvezdami ni enakega, drugi zopet, zlasti nerazumljeni ženiji, pa so ga razupili, da mu pod solncem noben bedak ni kos, in ki je zvonil tisti čas na literarni zvon v naši krajini, ki je rešetal in ločil ljuliko od pšenice. Tisti modrijan torej je pisal in odgovoril pisatelju Andreju Rožmarinu, da je zadel v črno. Poslal mu je klenega zrnja, zraslega na plodni in zdravi njivi, izorelega pod opoklanskim solncem. In zato je poslal pisatelju dvanaest zlatnikov.

Andrej Rožmarin je stopil v svojo kamrico in se ni nič zavzel, ko je zagledal pred seboj cesarskega moža, ko mu je prinesel v torbi tak lep pozdrav.

»Že prav! Zakaj jih pa ni sto?« je možato pobaral. Ko pa je mož odšel, je sedel na mizo in se zamejal: »Ni slabo! V resnici ne morem reči drugače in lagal bi, ako ne bi dejal: Ni slabo! Pridejo mi kakor nalašč, kakor da so mi jih poslali angelci.«

S pestjo si je podprl čelo in mislil:

»Pošteno jih potrebujem in vedel jih bom dobro obrniti. Saj kakšen pa sem! Ali so to čevlji, ki jih imam na nogah? Strgane so zaplate in krpe, mesto po usnju, hodim po svoji koži. — Ali so to hlače, ki se mi opletajo okoli nožice? Seveda, hlače so, ali kakšne? Že dva meseca jih lepim in zdravim s čevljarsko smolo; krpa gre na krpo, ta je usnjena, druga je hodnična, in ta je židana! Bogi! Te hlače pridejo v naš kulturno-zgodovinski muzej! In moja suknjica! Pred petimi leti, mislim, je bila res suknjica, a danes ni vredna tega imena. In tako naprej, kaj bi se opravljal! Fant bo torej dobil novo perje še danes ali pa jutri, in potem se začne slava Andreja Rožmarina. Dekleta in gospodične bodo kazale za menoj: »Ali vidite pisatelja Andreja Rožmarina? Krasen deček!« In jaz se bom šetal med njimi kakor moderen bog. In vse prelepe dame bodo zaljubljene vame in se bodo spraševale: »Ali poznaš pisatelja Andreja Rožmarina? Kaj ne, prelepo piše! O knežnata, črni angelih in belih vrtičkih.« — In celo Miša in Maša, ki me nista marali ne danes, ne jutri, bosta gledali za menoj, in Mira in Mara bosta zaljubljeni v mojo senco.

In znova se je zavsesil in udaril z roko po zlatnikih, ki so se zasnežale.

brega časopisja prišlo k zavesti in začelo samostojno misliti, dobre posledice ne bodo izostale. Ljudstvo bo postalo narodno - zavedno in ko bo enkrat samega sebe spoštovalo, se bo začelo že iz lastnega nagiba intenzivneje pečati z izboljšanjem svojega gospodarskega stanja. Tako pa, kakor danes razmere pri nas na Slovenskem stoji, moramo pač reči, da naprednjaki zastopajo mečemo tisočake na mejo. Šole same nam navdušenih Slovencev ne bodo vzgojile. Posebno ne tedaj, če bodo ostale pod drakonsko kontrolo državnih oblasti in - raznih »rodoljubnih« duhovnikov, ki bi danes raje, nego jutri odpovedali družbi poučevanje v verouku, če bi jim ozir na od vlade protežirane šulverinske šole ne vezali roke. Lahko računamo, da pade 90% otrok, ki jih je družba faktično rešila nemških kremljev, pozneje klerikalizmu v žrelo. To bi sicer ne bila nikak škoda, ko bi naši klerikanci bili podobni češkim ali poljskim klerikalcem. Ti ostanejo kljub svoji odvisnosti od Rima vsaj dobri in zavedni Slovani. Ne tako naši klerikanci, ki so se zadnja leta opetovano izkazali kot najnesramnejši izdajalci svojega naroda. In takim ljudem v posredno korist naj krvavimo naprednjaki leto za leto? Da nas v plačilo še zasramujejo in tepejo! Zakaj pa klerikaleci ničesar ne store v obrambo meje. Vsaj to bi bila vendar v prvi vrsti njih dolžnost. Niti bore enorazrednice še ni ustanovila »Straža« in kakor je »Slovenec« že svoj čas oprezno omenil, je tudi nikoli ne bo.

Naj torej razmišljajo merodajni faktorji, če bi ne kazalo ogromni narodni davek, ki sloni izključno na ramah naprednih slojev, plodonosnejše naložiti. Posebno danes, ko je ves klerikalizem mrzlično na delu, da za edinemu faktorju, ki danes faktično še reprezentira slovenski narod pred svetom - našim mestom, smrti udarec. Saj lahko obdržimo sedanjše šole, zlasti one na Primorskem. Ne ustanavljajmo pa več novih in porabimo raje svoj narodni davek za ustanovitev ljudskih knjižnic po Slovenskem. V ta namen naj se deloma preosnovi družba sv. Cirila in Metoda, ali pa naj se ustanovi popolnoma nova družba, katere se bodo vsi oni, kojim je žal lepe naše domovine, ki ječi danes pod črnim zmajem, s posebno ljubeznijo oklenili.

J. M.

Dnevne vesti.

+ Pogubni nazori. Bistvo izjave dr. Šusteršiča v včerajšnji seji deželnega zbora je, da mora vlada predložiti v sankeioj vsak zakon, ki ga sklone deželni zbor. To je naziranje, za katero se bodo štajerski, koroški, gorški, tržaški in istrski Slovani dr. Šusteršiču prav lepo zahvalili. Ravno te dni je koroški poslanec Grafenauer v Šmihelu imel shod, na katerem je grmel proti nameravanemu koroškemu deželnemu kulturnemu svetu, s katerim hočejo Nemci dobiti slovenske zadrage v oblast in proti zakonu o dež. šolskem svetu ter je zahteval, da naj se ta dva zakona ne sankcionirata. Grafenauer je torej na stališču, da vlada ne sme potrditi vsakega zakona, ki ga sklone deželni zbor, njegov somišljenik dr. Šusteršič pa zastopa v najslabesnji obliki ravno nasprotno načelo.

+ Ustavolomstvo! Ustava temelji na načelu razdelitve zakonodajne oblasti. Parlament ima pravice zakone sklepati ali pa ne sklepati, krona pa ima pravico zakone potrditi ali pa ne potrditi. Krona ni dolžna sklenjenih zakonov potrditi, kajti če bi bila to njena dolžnost, potem se sploh neha njena zakonodajna oblast in po stane potrjenje le formalnost. To se je tudi dr. Šusteršič uil hot jurist, vzlic temu pa je včeraj v dež. zboru zastopal ravno nasprotno stališče. Povzpel se je celo tako daleč, da je zahteval, naj krona kakemu zakonu odloči potrditve, proglasil na zahtevanje po ustaveolomstvu. Seveda je to le smešno in prav nič drugega. Dr. Šusteršiču je bilo pri zastavljanju njegove izjave samo va tam, da nabere za en paternočter krepkih besedi in ni nič pazil na njihovo vsebino. Sicer pa vprašamo dr. Šusteršiča, kako se to njegovo stališče vja z njegovim postopanjem glede potrditve ljubljanskega šupana in zakaj je odobrill nepotrditve ljubljanskega šupana, ko zdaj zagovarja stališče, da je taka nepotrditev ustaveolomna?

+ Skrb za ustavo. Kar gniljiva je skrb dr. Šusteršiča za ustavo in za ustavne temelje. Celih pet let je dr. Šusteršič delal rabijatno obstrukcijo v dež. zboru in s tem pljuval na ustavo in na ustavne temelje, sedaj pa gori za ustavo in obsoja vehementno celo v jako spodobni obliki eksodus uprizorjeno demonstracijo veleposelnikov. Klerikaleci spoštujejo ustavo samo takrat, kadar je njim na korist, drugače pa nikoli.

+ Kakšna bo prihodnja občinska volitev v Ljubljani? Odgovor: »Volitev bo z mernaa, kajti 25. tega ženijskega novega občinskega volilnega reda določa, da je občinske svetovalce in njih namestnik v vseh treh volilskih razredih volit po z mernih volitvah«. Z Nemce je ta produkt klerikalne brihtnosti našel vsakemu razumljive izraze, kajti nemško besedilo slove: »Die Gemeinderäte und Ersatzmänner werden in allen drei Wahlkörpern mit Verhältniswahl gewählt«. Mi registriamo to, da bode svet videl, ka ko naši klerikaleci niso ne le brezobzirni nasprotniki, marveč kako tud brezsranno pačijo naš jezik.

+ Izdal se je. »Slovenec« je poročal takoj po izbruhu revolucije na Portugalskem, da liberalni listi laže jo, če trde, da je na Portugalskem mnogo samostanov, menihov in nuter je navedel neko prav neznanu število menihov, češ da jih na celer Portugalskem ni več. V sobotni številki z dne 22. t. m. pa pravi doslovno tako-le: Liberalci imajo vsakega lazarista, jezuita in enake redovnik za menihe. Aha, zdaj je jasno, zakaj je našel »Slovenec« na Portugalskem tako malo menihov. Izpustil je enostavno vse lazariste, jezuite in enake redovnike ter našel tiste menihe, katerih je na Portugalskem najmanj, potem pa zakričal med svet, da na Portugalskem ni več menihov. Da se ne bo Slovenec več spomnil, kaže imenovati vse enake redovnike in redovnice z domačimi imeni »copatarij, celibatarij, klofatarice« itd., ker so to splošnejši pojmovi. No, ljudska nevolja na Portugalskem se ne obrača samo proti menihom, marveč proti vsem ljudem ki obljubijo večno devišstvo, pa ugrajajo orgije v podzemskih hodnikih proti vsem, ki se odredijo svetih in posvetnemu življenju, potem pa hočejo komandirati ves svet; proti vsem, ki pasejo lenobo, pa se mastijo od žuljev drugih ljudi.

+ Peerz bo tožil. Okr. šol. nadzornik Peerz pripoveduje, da bo tožil časopis »Freie Schule«, ki je o njegovi uradni in izvenuradni delavnosti priobčil tako pikantne obdolžitve da so se bralci kar lasje jezili. V zvezi s tem je tudi govorica, da hoče neki Jonke prevzeti tuji greh, namreč očetovstvo nekega otroka. Stvar utegne postati jako zanimiva.

li. In tako se je vse smejala, Andrej Rožmarin in njegovi zlatniki.

Pisatelj je pa izustil še eno besedo: »A izbiral bom zdaj presneto težko! Ali naj si izvolim Nušo? Ne vem, a vse se mi zdi, da ni vredna tolike sreče, da bi se ji približal. O tistih štirih, ki so mi včasih gomazele okrog srea, in so zavrnile moje ljubezen, niti ne govorim! Še v pošteve ne pridejo! Naj si le zapomnijo, da bodo vedele drugič občeovati s pisatelji. V resnici ne vem, kako bi!«

Globoko je bil zamišljen pisatelj Andrej Rožmarin, majal je z glavo in stopil k oknu.

»Ah!« je vzkliknil, »zakaj si le morim glavo in koljem sree? Za to je še dosti časa, in zdaj imam druge skrbi. Kam bi s tolikim denarjem, to je zdaj vprašanje!«

In tako je Andrej Rožmarin sedel na stol in začel številiti:

»Čevljarju Petru za smolo in dva kosa usnja dam cekin. Sicer sva pa tudi včas skupaj južnala in večerjala, ter je on skrbel za vino in račun. Zato mu dva cekina nista preveč. Vrtar Boštjan mi daje že par tednov tobak za zajutrek, da si napolnim jabo; poslal mi je tudi dva klobuka jabolk. Ako mu dam cekin, ni ne preveč, ne premalo. — Ženska Tona mi kuha že pol leta kosilo, pa ne ve niti ona, niti jaz, kako in kdaj bom plačal. Grozno že vzdihuje in

la to njena dolžnost, potem se sploh neha njena zakonodajna oblast in po stane potrjenje le formalnost. To se je tudi dr. Šusteršič uil hot jurist, vzlic temu pa je včeraj v dež. zboru zastopal ravno nasprotno stališče. Povzpel se je celo tako daleč, da je zahteval, naj krona kakemu zakonu odloči potrditve, proglasil na zahtevanje po ustaveolomstvu. Seveda je to le smešno in prav nič drugega. Dr. Šusteršiču je bilo pri zastavljanju njegove izjave samo va tam, da nabere za en paternočter krepkih besedi in ni nič pazil na njihovo vsebino. Sicer pa vprašamo dr. Šusteršiča, kako se to njegovo stališče vja z njegovim postopanjem glede potrditve ljubljanskega šupana in zakaj je odobrill nepotrditve ljubljanskega šupana, ko zdaj zagovarja stališče, da je taka nepotrditev ustaveolomna?

+ Skrb za ustavo. Kar gniljiva je skrb dr. Šusteršiča za ustavo in za ustavne temelje. Celih pet let je dr. Šusteršič delal rabijatno obstrukcijo v dež. zboru in s tem pljuval na ustavo in na ustavne temelje, sedaj pa gori za ustavo in obsoja vehementno celo v jako spodobni obliki eksodus uprizorjeno demonstracijo veleposelnikov. Klerikaleci spoštujejo ustavo samo takrat, kadar je njim na korist, drugače pa nikoli.

+ Kakšna bo prihodnja občinska volitev v Ljubljani? Odgovor: »Volitev bo z mernaa, kajti 25. tega ženijskega novega občinskega volilnega reda določa, da je občinske svetovalce in njih namestnik v vseh treh volilskih razredih volit po z mernih volitvah«. Z Nemce je ta produkt klerikalne brihtnosti našel vsakemu razumljive izraze, kajti nemško besedilo slove: »Die Gemeinderäte und Ersatzmänner werden in allen drei Wahlkörpern mit Verhältniswahl gewählt«. Mi registriamo to, da bode svet videl, ka ko naši klerikaleci niso ne le brezobzirni nasprotniki, marveč kako tud brezsranno pačijo naš jezik.

+ Izdal se je. »Slovenec« je poročal takoj po izbruhu revolucije na Portugalskem, da liberalni listi laže jo, če trde, da je na Portugalskem mnogo samostanov, menihov in nuter je navedel neko prav neznanu število menihov, češ da jih na celer Portugalskem ni več. V sobotni številki z dne 22. t. m. pa pravi doslovno tako-le: Liberalci imajo vsakega lazarista, jezuita in enake redovnik za menihe. Aha, zdaj je jasno, zakaj je našel »Slovenec« na Portugalskem tako malo menihov. Izpustil je enostavno vse lazariste, jezuite in enake redovnike ter našel tiste menihe, katerih je na Portugalskem najmanj, potem pa zakričal med svet, da na Portugalskem ni več menihov. Da se ne bo Slovenec več spomnil, kaže imenovati vse enake redovnike in redovnice z domačimi imeni »copatarij, celibatarij, klofatarice« itd., ker so to splošnejši pojmovi. No, ljudska nevolja na Portugalskem se ne obrača samo proti menihom, marveč proti vsem ljudem ki obljubijo večno devišstvo, pa ugrajajo orgije v podzemskih hodnikih proti vsem, ki se odredijo svetih in posvetnemu življenju, potem pa hočejo komandirati ves svet; proti vsem, ki pasejo lenobo, pa se mastijo od žuljev drugih ljudi.

+ Peerz bo tožil. Okr. šol. nadzornik Peerz pripoveduje, da bo tožil časopis »Freie Schule«, ki je o njegovi uradni in izvenuradni delavnosti priobčil tako pikantne obdolžitve da so se bralci kar lasje jezili. V zvezi s tem je tudi govorica, da hoče neki Jonke prevzeti tuji greh, namreč očetovstvo nekega otroka. Stvar utegne postati jako zanimiva.

maje z glavo, vsi moji dovpti, vsa moja dobra volja ji ne privabi več niti za unco smeha na lica. Uboga ženska! Dal ji bom tudi cekin!

In v tem smislu je šlo dalje. Nazadnje je skazal račun nekaj nad deset zlatnikov primanjkljaja, ako hoče poplačati dolgeve in se obelči, kakor zahteva pisateljska čast in slava. Zato je odložil plačevanje za drugič, ko bo — vrag vedi, kaj — napisal in premenil v zlato.

»Kaj mi je treba nove suknje?« je vzkliknil Andrej Rožmarin. »Ni je mi treba! Ako sem dozdaj izhajal, bom še naprej. Kaj mi je treba novih čevljev? Ni mi jih treba. Ako so bili dozdaj dobri podplati, ki sem jih podedoval po ranjem Adamu, pa naj bodo še naprej!«

Poskakoval je od veselja in ni vedel, kaj bi storil.

»Ze vem! Povabil bom Petra in Boštjana in Tono, pa bomo stopili v to ali ono krčmo, mogoče k Lisjaku, ali k medvedu, ali pa k Turku! Kdo bi nosil s seboj toliko bogastvo in si nakopaval nepotrebnih skrbi! Hvala bogu, da sem se domislil!«

In takoj je potkal pri čevljarju Petru in ga povabil na malo večerjico. Bog, kako se je zahajljajal dobri sosed! Saj ni mogel priti do sape nad prekrasno to šalo.

(Konec prihodnjaja.)

+ Iz finančne službe na Stajerskem. Višji gimnazijec Guido Hönlmann je imenovan za davčnega praktikanta pri davčnem uradu v Laibku.

+ Vojaška vest. S 1. novembra bo vpokojen a. kr. evidenčni višji oficijal Fran Ahata v Kofevju. Na njegovo mesto pride evidenčni asistent Rudolf Kump iz Crnomlja, na to mesto pa okrajni narednik Fr. Schwagrl.

Častni večer Davorinu Jenku priredi »Glasbena Matica« v nedeljo, dne 6. novembra v veliki dvorani hotela »Union«. Prireditel tega večera je umetna in nekako častna nagoda vseh Slovencev. Davorin Jenko ni samo naš najstarejši skladatelj — dne 10. novembra praznuje svoje 75. letnico — ampak je tudi njegova glasbnotvorna sila največjega zgodovinskega pomena v kulturnem razvoju slovenskega naroda. Njegove sodobnike na glasbenem polju: oba Maška, Riharja, Fleišmana, oba brata Ipavca, Miroslava Vilharja krije že davno hladna zemlja slovenskega delovanja na glasbenem polju je Jenko izmed imenovanih sodobnikov najpomembnejši. Tudi spored častnega večera bo kazal sliko njegovega razvoja v skladbah, kakor si jih je slaviljenec sam izbral za ta večer. Izmed njegovih številnih del bodo proizvajane skladbe nekaka zgodovinska slika njegovega dela. Od najstarejše »Pobratimije«, ki je bila složena še pred »Naprejem« bode častni večer prinesel tudi najnovejši, med njimi instrumentalne skladbe.

— Simon Gregorčičevi knjižnici je darovalo zadnji čas več plemenitih in zavednih rodoljubov mnogolepih in primernih knjig; prav posebno pa sta se odlikovala g. prof. Jos. Mazi, ki je daroval nad dvestotno in g. arhivar Ant. Aškerc, ki je daroval nad štirideset knjig. Vsem velikodušnim darovalcem, v prvi vrsti pa g. Maziju in g. Aškercu izreka knjižničar v imenu rodstva najiskrenejšo zahvalo. Naj bi našli taki plemeniti možje obilo osnemovalcev!

— Glavni raport za rezervne sastnike c. kr. 27. domobranskega polka se bode vršil dne 4. novembra ob 9. zjutraj v častniški biblioteci v stari domobranski vojašnici vhod iz Poljanske ceste. Za rezervnecade se vrši pa dne 7. novembra ob 9. zjutraj istotam. Naknadni raport vrši za častnike dne 14., za kadete dne 16. novembra. K temu raportu imajo priti častniki in kadeti, ki nahajajo v okolišju okrajnih glavarstev Kranj, Radovljica in Tolmin.

— Poročil se je g. Ciril Gerak, inženir in podjetnik v Ormožu, gđe. Mici Novak v Ljubljani testitamo!

Razpisana ustanova. S pričetkom prvega semestra šolskega leta 1910/1911 se bode podelilo četrtenest Josip vitez Gorupove ustanove na gojenke višje slovenske dekliskole v Ljubljani po 386 K na leto. Pravico do užitka te ustanove imajo ridne gojenke omenjene šole, oziroma mestnega dekliskega liceja v Ljubljani. Prošnje je vložiti do 20. novembra. vse drugo se izve pri ravateljstvu.

Drobtine. Gotovo je že marsikdo pazil, da odgovarja v mnogih krajevnih imenih slovanski — in — tarejšemu (romanskemu, oz. latin kemu) on. Na Goriškem imamo Kranj = Cormons, Bergin = Bergogna; v Italiji Jakin = Ancona, Gu min (Humin) = Gemona, Rim = Roma; v Istri: Plomin = Fianona, Labin = Albana; v Dalmaciji Nin = Anona, Skradin = Scardona, Solin = Spletu (Dioklecijan) = Salona, Norin = Narona, Polina = Apollonia, na Nemškem pa Koln = Colonia (Köln). Samo v imenu makedonskega mesta Soluna iz Thessalonike imamo eno imenost pričakovane in. Pokojni Simon Butar mi je nekdaj izrazil svoje prepričanje, da so romanski prebivalci v teh imenih izgovarjali ozki o kakor Slovenci svoj ozki (zaprti) o v besedah Bog nos, lepó (Buh, nus, lepu) in da je ta u pri Slovanih postal ul, y, pozneje i (kakor hiša iz hus). Res pa je, da je v slovanskih imenih teh krajev povsod »jasni« i, nikjer temal y. Razlaga se bo torej morala opirati na maloruski Bih, viz, dim [namesto Bog, voz, dom.] — V preteklih poletnih počitnicah (meseca avg. ali septembra 1910) sem bral v neki kavarni v Trstu novogrški časnik »Akropolis«, ki izhaja v Atenah. Takrat sem si prepiral iz njega ta-le članek. (Spisal ga je Georgios Papadópulos,) ki ga podajem v prevodu: »Avstrijski državni zbor je labirint vseh labirintov. Slovanski poslanci so: Pfeifer, Berz, Krumbholz, Reichstädter, König, Fiedler, Spindler, Heinrich Herold, Heller, Schwarz, Lang, Grafenauer in še nekaj drugih s pristno nemškimi priimkom. Lahko se zastopni po »stari Rimljanje«, ki se pišejo: Mavroner, Krekich, Skaber med Rumani nahajamo Busina, b-rona Jurija Vasilka-Seretskega. N-robe pa imajo slovanski poslanci la-

ška imena: Bianchini, Baltazzi, Ferri, Zuccon; Zaffron, Battaglia; med Nemci so: Primavesi, Terlagio, Chiari in drugi z italij. imenom. Voditelj nacionalnih Germanov spoznaš takoj po slovanskih priimkih: Malik, Dershabta, Hermannsky, Lemisch, Dobernik, Oranck, Procházka, Soukup, Polka, Sedláček, Dubský itd. Avstrijski parlament ima naposled tudi demokratsko - aristokratskega »Čeha« grofa Sternberga, ki skribi za zabave v hiši prepira in pretepa.«

I. Koš ...

Nevarni cigani. Okrog Podgorice in Trate se je nastanila dne 25. t. m. cela tolpa ciganov. Zvečer so nekateri polegali na prostem, drugi pa pod raznimi kozolci. Le ciganska godca Karel Paumann in Vid Reichard sta kričala in razgrajala do polnoči. O polnoči sta zlezla na kozolec posestnika in mizarskega mojstra Ivana Zalokarja v Podgorici. Kozolec je poln mrve, vendar sta cigana prizigala žveplenke ter jih metala okrog sebe. Zalokar je uvidel, da je njegov kozolec v največji nevarnosti, zato je s svojimi ljudmi preprodil vsiljiva cigana. Zjutraj je zadelo naznanilo orožnikom, ki so cigana Paumanna in Reicharda prijeli ter odpeljali v zapor v Ljubljano.

Plačila v gotovini. Nek učenjak je v »Slovenec« razkladal plačilo v gotovini. Seveda to ni bil strokovnjak, še diletant ne, ker bi tudi diletant ne mogel trditi, da se je podražilo zlato vesled uvedbe zlate veljave in v dokaz te trditve navaja, da se je lalo časih 15 funtov srebra za en funt zlata, zdaj pa da gre na en funt zlata kar 38 funtov srebra. Člankar mora biti iz stare šole, ker ne ve, da je pri nas zdaj osnovna teža kilogram in ne funt. Trditve, da se je zlato znatno podražilo, ni resnična, narveč je le srebro zelo padlo v ceni, ker ga rabijo države za zlato veljavo mnogo manje, nego prej. To pa ni morda sofizem in ni vseeno, če se reče, da se je zlato podražilo, ali pa la je padlo srebro v ceni, to je bistveno kaj drugega. Pri zlatu že itak čena v stoletjih prav malo varira. Ker je pri nas denar (s prisilnim kurzum) merilo vrednosti vseh drugih reči, bomo takoj zmerili vrednost zlata in srebra. Prej ko slej se lobi na večjih borzah kilogram zlata za 3300 K in se ga lahko plača z zlatom, srebrom ali z bankovci. Ta čena obstoji s prav majhnimi variacijami že več kot sto let. Srebra je pa do leta 1892. stal en funt 90 gl. — takrat je šlo 18 funtov srebra na en funt zlata —, danes stane pa konaj 87 K. Če kupim danes zlatino, lo plačam brez fasone po 2 K gram 14 karatnega zlata, in po tej ceni se kupuje zlatina že več desetletij. Srebrni predmeti, ure itd. so pa silovito padli v ceni. Iz tega bo »Slovenec« povzel, da se zlato ni podražilo, pač pa je padlo srebro v ceni.

Kolodvorske knjižarne. Z Blela se nam piše: Uprava državnih železnice namerava na Bledu, na Jesenicah in v Boh. Bistrici napraviti kolodvorske knjižarne. Misel je hvalevredna tako z ozirom na tujski promet, kakor tudi z ozirom na domače prebivalstvo. V obnem interesu, kakor v interesu domačega prebivalstva pa je, da se oddaja teh knjižarn naj se oddajo pod roko ali konkurenčnim potom, omeji na Kranjske knjižarne in da se ta zaslužek zagotovi lomačinom.

Za volitve trboveljske občine se sklepajo baje že razni kompromisi. Ker se mogoče vendar še ni kaj definitivnega sklenilo, je, menim, na mestu, ako se sliši tudi mnenje iz Hrastika, ki tvori velik del občine. Hrastičanje (seveda brez raznih direktorjev) smo mnenja, da je pri volitvah mogoče brez velikega truda doseči, da pridejo v odbor sami Slovenci. Bojite se za 1. razred? Le svinčnik v roke, pa štejte, gospoda in prepričali se boste o stvari, o kateri — ste že tudi sedaj v sreju prepričani. Če se ne bo na to naše mnenje oziralo, pri-sebemo, kakor hitro vidimo volilni imenik natančne podatke in če trebs tudi imena naših in nasprotnikov. Sicer pa vendar nismo proti, da se za zastopstvo rudokopu in morda kemični tovarni. Hočemo pa le, da gospa spozna, da ji to prostovoljno odstopimo iz — uljudnosti, katere bi odstopimo iz — uljudnosti, kateri bi oni sami vendar v enakem slučaju ne poznali. Na vsak način pa se naj Trboveljci ozirajo na to našo željo, da pridejo najhujši hujskači, kakor Wiltschnig in Marcus vna. To je naša zahteva! Če se ne bo na njo oziralo, zna Trbovelje kaj doživeti. Mi seveda nečemo groziti, mi s tem le poudarjamo važnost naše zahteve, a če se bo nas namenoma preziralo, potem pa naj bo to — grožnja, ki ne bo brez posledkov. Pa še to! Da bodo v odboru zastopani tudi slov. hrastniški obrtniki, trgovci in kmetje je pač nemavno, upoštevati se pa mora tudi naše vroče delavstvo, bodaj napredno, kakor demokratsko. Niti nimamo proti, če se v 3. razredu voli nekaj demokratov. Saj ti tvorijo večino občine, kakor so pokazale razne volitve. Torej taki kompromisi naj se

sklepajo, proti takim ne bomo imenili.

Konkurz. Okrožno sodišče v Celju je dovolilo, da se otvori konkurz o premoženju Franca Zaklja, neprotokoliranega trgovca v Dobovi pri Brečicah. Predstojnik okrožnega sodišča v Brečicah je imenovan za konkurznega komisarja, dr. Janez Janec, odvetnik v Brečicah pa za začasnega upravitelja mase.

Svojega tovariša okradel. Hlapec Anton Hurmanšek v Zalen je ukradel svojemu tovarišu 56 K in zlat prstan. Tudi je svojemu prejšnjemu delodajalcu v St. Petru v Savinjski dolini iz hleva ukradel odejo in več jermen. Oddali so ga sodišču v Celju.

Pretep. V neki gostilni v Vešniku pri Konjicah je kmetski fant Janez Lesjak iz Gabrovnika brez vsakega povoda sunil z nožem Lovrenca Falnoja, ki je sedel s svojim bratom in s svojo sestro pri eni mizi. Raul ga je na vratu. Jožef Falnoja je hotel svojemu bratu pomagati, toda Lesjak ga je na tla podrl, ter ga trikrat z nožem sunil v levo roko, dvakrat pa v glavo. Nato je pobegnil. Jožef Falnoja je bil smrtno nevarno ranjen, njegov brat Lovrene pa težko. Odpeljali so jih v bolnišnico v Konjice. Lesjaka so oddali sodišču v Celju.

Poskušeni roparski umor. Iz Ptuja poročajo: Pred par dnevi je napadel 75letnega Antona Vidoviča iz Nove Vvasi pri Ptuj 19letni Jožef Polajšar iz Sodnice pri Ptuj. Napadel ga je v spanju, ter mu ukradel 40 K. Vidovič se je zbudil, ter se hotel braniti. Polajšar je pa vzel neko železo, ter ga toliko časa s tem tolkel, da se je Vidovič težko ranjen onesvestil. Vidoviča so prepeljali v ptujsko bolnišnico. Težko bo okrevljal. Polajšarja so aretirali, ter ga oddali okrožnemu sodišču v Mariboru.

Lep pozdrav iz Amerike. K poselnici Littenberger v Entschendorfu na Štajerskem je prišel neznan mož ter ji prinesel prav lepe pozdrave od njenega moža iz Amerike. Pravil ji je, da je prišel iz Amerike, kjer je z njenim možem skupaj delal. Ker se je videlo, da prav dobro pozna vse iružinske razmere pri Littenbergerju, mu je žena popolnoma zaupala. Par dni ga je gostila in tudi prenočeval je v njeni hiši. Končno mu je posodila še 100 kron, ker se je hotel zopet vrniti v Ameriko, prej je pa hotel še obiskati svojo sestro na Dunaju, za kar je imel premalo denarja. Obljubil ji je, da ji vrne denar z Dunaja. Imenoval se je Anton. Pokazal ji je delavsko knjigo, iz katere si je prepisala njegovo ime v svoj zapisnik. Drugi dan je izginil prijazen tujec, z njem pa tudi zapisnik. Do zdaj zaupljiva poselstnica ni dobila denarja nazaj, tudi imena tujčevega ne ve. Ta Amerikanec je poskusil svojo srečo tudi pri gostilničarki Tereziji Haidinger v Langeku blizu Gradaca. Prinesel ji je pozdrav od njenega pastorka. Ta pa ni šla goljufu na lim.

Boj v Ljubljani v Bistrici. Proti občinskim volitvam v Slov. Bistrici, ki so se vršile dne 16. aprila 1909 in pri katerih so prišli v odbor vsled raznih nepravilnosti sami Nemci, oziroma nemškutarji, je bil vložil odvetniški kandidat obširen rekurz. V rekurzu je bilo navedenih 24 točk, vsled katerih so bile občinske volitve neveljavne. Rekurz se je poldrugo leto valjal po raznih uradih v Slovenski Bistrici, Mariboru in v Gradcu, kajti stvar je res prav grdo smrdela. Nemška gospoda bi bila rekurz najrajše v celoti zavrnila, toda to bi bilo vendarle preočitno kršenje postave. Večino točk, navedenih v rekurzu proti nepostavnosti volitev so itak zavrnili, ostale so pa vendarle še tri tako tehtne točke, da se je morala volitev petih odbornikov in namestnikov v tretjem razredu razveljaviti. Znanemu Albertu Stigru, ki je bil tudi izvoljen v tretjem razredu, je vlada prihranila blamažo s tem, da je njegovo izvolitev potrdila. V kratkem bodo razpisane v tretjem razredu nove volitve, za katere se nemškutarji že zdaj pripravljajo.

Ravnatelj in profesor. Profesor na mariborskem učiteljsku dr. Matvez Potočnik je v neki vlogi na ravnateljstvo pisal med drugim tudi, da ravnatelj imenovanega zavoda, prof. Henrik Sereiner, ni izvrševal svojih stanovskih dolžnosti, ker ni skrbel, da bi bile peči v šolskih sobah dovolj zakurjene. Vsled tega, tako trdi prof. Potočnik, si je nakopal v ušesih neko bolezen. Stvar je prišla pred deželni šolski svet štajerski, od tu pa pred mariborsko okrajno sodišče. Včeraj se je vršila proti prof. dr. Potočniku obravnava zaradi uradnega razlajenja časti. Dr. Potočnik je bil obsojen v denarno globo v znesku 200 K in v povračilo stroškov.

Obešil se je pri Sv. Urbanu nad Ptujem Karel Pichler iz neznanh varokov.

Umrl je v Vipavi Janez Dekleva, star blizu 90 let. Meseca februarja je obhajal slabo poroko. Do zadnjega je bil čvrst in živahen. Imel je 16 otrok, od katerih živi sedem sinov

in štiri hčere, ki so val dobro preskrbljeni.

Čuki — tatili. Ko so se vračali zabeljski Čuki iz Rihemberga proti domu, so se fantiči spravili na tuje grozdje. Obiskali so dva vinograde, ter so se z grozjem prav pošteno nabasali. Dobro je, da jih je lastnik enega vinograde dobil pri delu, da se tako pred sodiščem dokaže čukovska nepoštenost.

Občinske volitve v St. Petru pri Gorici. V ponedeljek in v torek so se vršile v St. Petru občinske volitve. V tretjem razredu so zmagali naprednjaki, ki so dobili 195 glasov; za klerikalce je bilo oddanih 145 glasov. V prvem in drugem razredu so baje zmagali klerikalci z dvema glasovoma večino. Doslej so bili v občinskem zastopu sami klerikalci, pri večeršnjih volitvah so si z največjim naporom ohranili samo še prvi in drugi razred. Da ni bilo zegnane agitatorja dekana in profesorja Berbuča na pomoč, bi bili klerikalci izgubili vse tri razrede. V zadnjem času se je začela Goriska krepko otresati klerikalne more.

Samomor vojaka. V nedeljo zvečer se je obesil na dvorišču vojašnice v Gorici ob telovadni drog v domobranski vojašnici vojak - novinec Anton Dervovšek, doma iz Medvoda na Kranjskem. Baje so ravnali prestrogo z njim. Ob 6. zvečer ga je zapodil nek podčastnik iz »kantince«; Dervovšek je iskal puško nekaj časa, nato pa je vzel vrvice od puške ter se obesil. Pravijo, da so med podčastniki skoro sami Nemci, ki delajo z vojak, kakor se jim zljubi.

Slovenski Garibaldiinec. V Turjakju v Furlaniji je umrl v starosti 71 let Josip Mrevlje, ki se je bojeval leta 1860. v Garibaldijevih vrstah. Družine Mrevlje se nahajajo v Vipavski dolini, so pa tudi v Fari in Turjakju, kjer so seveda potujčene.

Likvidacija tržaške »Banca popolare«. Kakor poročajo iz Trsta, bo »Banca popolare di Trieste« najbrže morala likvidirati. Vloge do zneska 20.000 K bodo izplačevali takoj v gotovini, od večjih vlog pa samo 70 odstotkov takoj, 30 odstotkov pa proti jamstvu v teku enega leta. Akcijski kapital je popolnoma izgubljen.

Razpisana služba za učitelje. Na državni ljudski in meščanski šoli za deklice v Trstu je spopolniti s 1. januarjem 1911 podučiteljsko mesto s slovenskim učnim jezikom s pravicami in dolžnostmi vadnične podučiteljice. Zahteva se učna usposobljenost za splošno ljudske šole s slovenskim učnim jezikom. Prosje je vložiti do 30. novembra pri c. kr. namestništvu kot deželnošolski oblasti v Trstu.

Morski volkovi v Dalmaciji. V trpanjskem zalivu v Dalmaciji sta brata Begović vjela v mrežo nenavadno velikega morskega volka. Velikan je dolg 5-8 metra, obseg telesa meri 4 metre in je tehtal 450 kilogramov. Brata Begović sta poslala glavo, plavuti in rep morskega volka pomorski oblasti v Trstu, ki je vse odstopila muzeju. Te dni so zopet videli v taistem zalivu drugega morskega volka.

Poroka. V ponedeljek se je poročil v Pragi g. dr. Vekoslav Kisovec, odvetniški kandidat v Trstu z vd. Anico Loukotovo. Iskreno čestitamo!

Elektrotoradiograf »Ideal«. Zraven glavne pošte ima od srede, dne 26. oktobra do petka, dne 28. oktobra 1910: Kadar mrtvi vstajajo. (Komično.) Slepčev pes. (Drama.) Revolucija na Portugalskem. (Orig. posnetek.) Zarota grofa Fargasa. (Zgodovinski prizor v barvah.) Čudne drsalke. (Komično.) Dodatek k zadnjiemu dvema predstavama ob 7. in polu 9.: Lov ostrig. (Naravno.) Krščanska ljubezen. (Drama.) Letalni teden v Milanu. (Naraven posnetek.) Postanek ekvilibrista. (Jako komično.) Vsak ponedeljek in petek koncertu od 6. do 10. zvečer pri predstavah »Slovenska Filharmonija«.

Aretovan ženin. 23letnemu poselstnikovemu sinu Ignaciju Zupančiču iz Vira pri Zlatični se je zamerila domača gruda. Popustil je dom in šel v Ljubljano. Tu je krenil naravnost k nekemu gostilničarju na Karolinski zemlji, kateri se pozna z njegovimi starši. Tukaj je začel praviti, da je ženin, ter, da boje napravil prav dobro partijo. Dejal je, da je prišel v Ljubljano kupovat razne potreščine. Med pogovorom je tudi omenil, da mu boje, kakor si je preračunal, zmanjkalo 300 K, za katere je prav fino napumpal gostilničarja. Ta se je ženinovi želji slednjič udal in mu posodil 220 K. Fant je nato odšel, gostilničar pa se je takoj informiral o resnici ženinovih napovedi. Ko je izvedel, da je sedel goljufu na desko, ga je šel zasledovati in ga na Dolenjskem kolodvoru dobil, ko je hotel sesti v vlak in se odpeljati brez »bališa« proti domu. Zadevo je takoj obrazložil stražniku, ki je ženino aretoval. Izročili so ga deželnemu sodišču.

S ceste. Konja sta se včeraj splašila na Kolizejskem dvorišču hlapcu Matiji Dularju ter dirjala po Marije Terezije cesti, Dunajski cesti v Šol-

burgovo ulico, kjer je en konj padel in se na sprednji nogi znatno poškodoval. Nato so prikačili ljudje in plaha konja zadržali. — Karambol. Danes jutraj je na Mestnem trgu električni voz zadel služkinjo Marijo Vestrovo, ki je peljala samotah voliček po tiru. Vozček ji je preobrazil, služkinjo pa podrl. Krivda baje zadene le Vestrovo samo, ker je imela dovolj časa se izogniti, a se ni.

Pobegnil je dne 20. t. m. vajenec Avgust Jančigaj, rojen 11. aprila 1897 Petru Pirnu, pekavskemu mojstru v Ljubljani. — Komur je sedanjje bivališče nedoletnika znano, naj to naznani varuški oblasti c. kr. okrajni sodnji v Ljubljani (oddelek IX.).

V Ameriko se je hotel izseliti 20-letni Anton Trinkaus iz Kala pri Krškem, še predno je poskusil vojaški kruh. Na južnem kolodvoru službojoči stražnik pa je fantu preprečil namero s tem, da ga je aretoval. Oddali so ga sodišču.

Zatekel se je mlad lovski pes. Lastnik naj se zglesi zanj pri prometnem pristavi v Zupanu na Južnem kolodvoru.

Delavske gibanje. Včeraj se je z Južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 88 Slovencev, 12 Hrvatov in 37 Macedoncev. 14 Hrvatov se je povrnilo iz Solnograda v Zagreb, 21 pa na Reko. 17 jih je prišlo iz Zagreba k poglubenju Grubarjevega prepepa, 11 se jih je odpeljalo pa v Buče. 15 Lahov se je odpeljalo v Kormin.

Izgubila je kuharica Terezija Otorepčeva denarnico s srednjo vsoto denarja.

Uradne vesti. Dne 21. novembra bo na Bledu (Grad št. 36) dražba zemljišča vl. št. 51 kat. obč. Bled, obstočnega iz stavbne parcele in štirih zemljiških parcel ter solastniških pravic. Zemljišče je cenjeno 3628 K 71 v. Najmanjši ponudek za celo zemljišče znaša 2322 K. Parcele se bodo prodajale tudi vsaka zase. — Dne 28. novembra bo pri okrajni sodnji na Brdu dražba zemljišča vl. št. 12 k. o. Sv. Križ, pol hiše v Vrhu pri Sv. Križu in par parcel. Cenjeno je 1889 K; najmanjši ponudek znaša 1360 K.

Narodna obramba.

Na Colu nad Vipavo se je ustanovila zadnja nedeljo nova podružnica Ciril - Metodove družbe za Col, Budanje in Podkraj. Zborovanje se je vršilo v hiši znanega rodoljuba g. Andreja Rovana. Udeležba je bila prav lepa, posebno častno so bili zastopani Podkrajeci. Glavno družbo je zastopal potovalni učitelj g. Ante Beg, ki je imel primeren govor. V odbor so bili izvoljeni: predsednik Andrej Rovana (Col); podpredsednik Anica Rovanova (Trševje-Podkraj); tajnik Milan Rovana (Col); tajnica Ivanka Trkmanova (Podkraj); blagajnik Vinko Roblek, nadučitelj, Podkraj; blagajničarka Mar. Žgurjeva (Col); odborniki: Gregor Trkman, Podkraj; Janko Zevnik, Budanje; Iv. Trošt, Col; Franja Bajcova, Col - Cesta. Preglednika računov sta Janko Zevnik in Iv. Pregelj, Malo polje; delegata za glavno skupščino pa Milan Rovana in V. Roblek. Podružnica šteje že sedaj 65 udov, ter prekaša marsikatero trško. Navdušenje je splošno ter se že pozimi ukrenejo priprave za veliko originalno planinsko veselico na Javorniku.

Društvena naznanila.

Pevsko društvo »Slavec« poje na vseh svetnikov dan pri Sv. Križu ob 4. popoldne 3 zборе - žalostinke.

Novo gasilno društvo. Deželna vlada je potrdila pravila »Prostovoljnega gasilnega društva v Naklem«.

Prosveta.

»Graf Luksemburški«, opereta Franca Lehárjeva, je lahkejša in vselejšega značaja, kakor »Knežna«, vendar je tudi v tej opereti Lehár svojo glasbo mestoma operno poglubil, ter razvil zlasti v orkestralnem partu vso svojo rafiniranost in umetnost. Kakor v »Knežni«, so tudi v »Grafu Luksemburškem« zastopani vsi instrumenti polnočestvilnega orkestra, ter ima tudi harfa mnogo polsa. Pevske točke Angele Didierove zahtevajo najboljše pevke, ter jih poje zato povsod prva pevka, pri nas primadona gđ. Margita Nadasova. V kontrastu s temi glasbeno umetniškimi točkami so kabaretni in plesne točke Juliette Vermontove, zato jih poje povsod subreta, pri nas gđ. Thalerjeva. Globljega značaja so deloma tudi točke grofa Luksemburškega, vendar pa lažje in preprostejšje, kakor Stavrova v »Knežni«, zato pa so točke kneza Basila, ki ima zopet le operetne pesmi, akoraj kupletnega značaja. Poleg Basila zastopa slikar Briassard z Julietto humorstveno glasbeno - pevsko strano, ter jo povečuje še z mnogimi plesi. Med temi plesi je zlasti zanimiv, a težaven ples

preko stopale v III. dejanju. Vsi plesi v tej opereti so aranžirani po koreografiji Louisa Gundlacha, baletnega mojstra na Dunaju. Vobče kaže »Graf Luksemburški« iznova svoj aljajni talent skladatelja, ki niti v opereti pri vsaj veselosti, humorosti in lahкотnosti ni trivijalen, nego se s svojo glasbo docela prilaga situaciji.

Slovenski jug.

— Odmevi slovankega kongresa v Sofiji. »Slovensko društvo« v Petrogradu je sestavilo vrsto predavanj, ki se bodo v zimskem času vršila v društvenih prostorih. Večina izmed predavanj bo posvečena slovanškemu kongresu v Sofiji in balkanskim vprašanjem. Predavalji bodo: G. V. Komarov: »Iz Petrograda do Varne«; M. J. Baljasnij: »Z Varne preko Plevna v Sofijo«; P. A. Kulakovskij: »Splošna karakteristika sofijskega kongresa«; A. A. Bašmakov: »Gospodarska vprašanja na sofijskem kongresu«; Afanasij V. Vasiljev: »Prosvetna vprašanja na sofijskem kongresu«; I. P. Filevič: »Idejna stran praškega in sofijskega kongresa«; dr. D. Vergun: »Delo izvrševalnega odbora slovankega kongresa« in »Ruska knjižotška razstava v Sofiji«; I. S. Palmov: »O izletu na Šipko«; N. R. Ovsjanij: »O izletu v Kjustendil«; S. K. Trojickij: »Nabožna vprašanja na sofijskem kongresu«. — Odbor »Slovankega društva« je nadalje sklenil naprositi: predsednika gosudarstvene dume A. I. Gučkova, ki je bil predsednik ruske delegacije v Sofiji, da bi predaval o temi: »Vloga ruske delegacije na drugem slovanškem pripravljalnem kongresu v Sofiji«; grofa Vladimir A. Bobrinskoga, da bi govoril o »Izletu ruskih delegatov v Srbijo«; P. D. Parensova pa, da bi predaval »O črnogorskih slavnostih«. Prvi dve predavanji se vršita že prihodnji ponedeljek.

— **Odstop srbskega ministrskega predsednika.** Belgradsko »Novo Vreme« javlja, da bo ministrski predsednik Nikola Pašić še v prvi polovici prihodnjega meseca podal demisijo in da bo imenovan za srbskega poslanika v Petrogradu. Vzrok demisije so nesoglasja med člani ministrstva in med poslanci radikalne stranke.

— **Srbija se oborožuje.** Angleški list »Evening Standard« javlja, da je srbska vlada naročila na Nemškem veliko množino streljiva za artilerijo, in sicer za 16 milijonov frankov. Streljivo bodo nemški paniki prepeljali iz Bremna v Solun. Od tu se bo prevoz izvršil z železnico preko Makedonije v Srbijo.

Bolgarska šola v Bukarešti zadržana. Bolgarska kolonija v Bukarešti, v prestolnici Rumunske, si je pred tremi leti osnovala svojo šolo. Letos je bil otvorjen tretji razred. Nedavno tega je bolgarsko šolo nadzoroval državni inspektor Simeonec. Ta je podal vladi tako neugodno poročilo, da je izdal naučni minister Marzun takoj ukaz, naj se šola zapre. Kakor pišejo rumunski listi, je bil glavni vzrok za zatvoritev šole to, da otroci, ki so obiskovali to šolo, niso bili Bolgari, marveč Romuni. Da bi oblast premostila, je baje ravnatelj šole rumunska imena otrok — pobolgaril. Seveda je to samo izgovor, v resnici pa je pravi povod zatvoritve šole protibolgarska politika, ki jo je na Rumunskem inavguriral nedavno tega sklenjena vojna konvencija med Rumunsko in Turčijo.

— **Afera radi igralnice v Varni.** Svoječasno smo poročali, da je prišlo po razkritju nameravane ustanovitve hazardne igralnice v Varni do raznih častnih afer, pri katerih je bil kot sekundant udeležen tudi bivši uradnik v ministrstvu Pejev. G. Georgi T. Pejev, član trgovsko-industrijske zbornice v Sofiji, ki je meseca avgusta bival dlje časa v Ljubljani, da prouči trgovske in obrtne razmere na Slovenskem, seveda s tem bivšim ministrstvenim uradnikom ni identičen, kar izrečno konstatujemo, ker je bil g. T. Pejev ob času, ko so se vršile dotične častne afer v Sofiji, na naučnem potovanju na Češkem.

Po slovanškem svetu.

— **Srbako - lužički poslance** v našem parlamentu, navdušeni narodni delavci Mihal Kokla - Lisak je slavil včeraj svojo sedemdesetletnico, obenem pa petindvajsetletnico kot poslanec. V svoji rodni občini Khrosčansko je ustanovil pevsko društvo. L. 1888. je ustanovil društvo srbskih poljedelcev ter bil izvoljen za predsednika tega društva. Za svoje rojake je spisal tudi gledališko igro. V imenu lužičkih Srbov je čestital trem srbskim kraljem pri njihovem nastopu na vladarski prestol. Kot poslanec je vedno svesto zastopal svoje rojake. Srbako - lužički narod mu iskreno želi: »Hiše mnohe lóte!«

— **Slovanški in narodnostni kongres.** Ugledni slovanški rodoljub dr. Ljudovik Bazov' je v »Slovanškem

Denniku«, ki izhaja v Pešti kot organ slovankega poslanca Milana Hodže, sprožil misel, naj bi vse nemadarske narodnosti na Ogrskem priredile v enem izmed glavnih mest Evrope velik kongres, na katerem bi se naj razpravljalo o madžarskih nasilstvih v svrhu, da se vsa evropska javnost temeljito pouči o »viteških« Madžarih. Ta predlog je našel radosten odmev zlasti med ogrskimi Romuni in rumunskim časopisjem.

— **Bosanski Malorusi.** V Bosni živi okrog 6000 Malorusov, ki so grško - katoliškega veroizpovedanja. Vkljub temu so podrejeni rimsko-katoliškemu nadškofu dr. Stadlerju. Bosanski Malorusi so sedaj poslali papežu spomenico, v kateri naglašajo, da nečjejo več biti podrejeni dr. Stadlerju, marveč da zahtevajo, da dá papež jurisdikcijo nad njimi kakšnemu grško - katoliškemu škofu. Ako bi papež ne ugodil njihovi zahtevi, groze, da prestopijo v pravoslavje.

Razne stvari.

* **Gasilci — požigalec.** V Sosenicah ob rusko-nemški meji je te dni pogorelo 400 poslopij. Zažgala sta dva bivša gasilca, ki so ju že zaprli.

* **Novoporočence** se ponesrečila. Dva mlada Dražanca sta napravila ženitovanjsko potovanje na neke strme saške planine. Mlada žena je padla v neko kotlino, kamor je mož skočil za njo. Bila sta oba težko poškodovana. Sreča je še bila, da so ju našli ljudje še o pravem času. Kaj pa je treba mladim poročencem laziti ob nevarnih prepadih, ko se vendar njihova pot vije po ravnih livadah med pisanim cvetjem!

* **Kupljena žena.** V Zomboru na Ogrskem je živel 70leten starec, čegar srce je bilo pa še vedno mlado. Starec je imel skoro milijon premoženja. Človek s tolikim premoženjem si lahko privoščil marsikaj, čemur se mora drugi odreči. Bogati starec se je do ušes zaljublil v mlado ženo nekega živinozdravnika. Starec je ponudil živinozdravniku 10.000 K, ako odstopi od svoje žene. Živinozdravnik se je res dal ločiti, na kar se je z mlado ženo poročil bogati starec. Njej se je zdaj jako dobro godilo; poleti je živela na posestvu svojega moža, pozimi pa na Dunaju in v Parizu. Pred dobrim letom se je seznanila z mladim slikarjem, ki se ji je tako priljubil, da je prosila svojega moža, naj bi slikarja posinovil. Starec pa je preje umrl, predno je mogel svoji ljubljeni ženi izpolniti njeno voljo. Po njegovi smrti se je začel ples zaradi zapuščine. Našli so dve oporoki; ena je bila napravljena pred štirimi leti, druga pa letošnje poletje. V prvi oporoki je volil nad pol milijona svojih ženi, svojim sodnikom pa 80.000 K. V oporoki, ki jo je napravil letošnje poletje, je zapustil vse premoženje svoji ženi. Sodniki pa niso zadovoljni niti s prvo, še manj pa z drugo oporoko, zato hočejo obe ovreči. Pravijo, da je bil zapustnik star pijanec, ki ni bil pri pravi pameti. Napravili so na sodišče tudi vlogo, v kateri zatrjujejo, da starec ni umrl naravne smrti.

* **Ljubezen je čudna reč.** Lansko leto se je zaljublil dunajski pisar Fr. Zöchling, star komaj 19 let, v deset let starejšo ženo nekega delavca. Ko je mož izvedel za razmerje, ki je vladalo med pisarjem in njegovo ženo, je vložil ovadbo zaradi zakonolomstva. Pisar je bil obsojen na deset dni zapora. To je žena svojemu možu tako zamerila, da si je poiskala drugo stanovanje, v katerem je živela skupno s svojim pisarjem. Vseled prizadevanja svojega očeta je Zöchling zapustil svojo ljubimko; dobil je tudi neko službo v Hainfeldu. Meseca junija letošnjega leta se je pisarju zopet zahotelo po ljubezni. Obiskal je svojo bivšo izvoljenko, kateri se je pa že jela vračati pamet, kajti povedala je svojemu bivšemu ljubimcu, da se namerava vrniti k svojemu možu, ako jo bo sploh maral sprejeti. Pisar s tem njenim sklepom ni bil zadovoljen. Nekaj dni pozneje je zopet prišel v njeno stanovanje. Med nekdanjima ljubimcema je prišlo do hudega prepira, v katerem je Zöchling dvakrat ustrelil proti ženski, vendar jo je samo lahko ranil. Nato je pogljal kroglo sebi v usta ter se spustil iz tretjega nadstropja na tla. Pri padcu si je zlomil nogo. Ležal je nato dlje časa v bolnišnici. Te dni je bil zaljubljeni pisar obsojen na tri mesece težke ječe, poleg tega mora plačati svoji nekdanji ljubimki 50 kron za bolečine in 30 K za zamujeni zaslužek.

Telefonska in brzoljavna poročila.

Urednik »Narodnega Dnevnika« Spindler — pred očjake poročil operetno.

Celje, 26. oktobra. Ob ogromni udeležbi občinstva iz Celja in okolice ter zlasti iz Petrovč se je vršila v »Narodnega Dnevnika« Vekoslav

popolniti pred celjskim poročnim sodiščem obravnava proti uredniku »Narodnega Dnevnika« Vekoslavu Spindlerju, katerega sta tožila Franc Fridrih, občinski odbornik in načelnik krajnega šolskega sveta v Petrovčah, in Franc Koren ml., sin klerikalnega župana v Petrovčah. Prvi je tožil zaradi razžaljenja časti, ker se mu je ob priliki občinskih volitev v Petrovčah v »Narodnem Dnevniku« z dne 5. marca 1910 očitalo, da ni pravilno gospodaril z denarjem krajnega šolskega sveta in da je v več slučajih grdo oškodoval gospodarstvo petrovške občine. — Koren pa je tožil Spindlerja zaradi zamerjenja uradniške dolžnosti, dolžnega, da se je objavil dne 3. marca v »Narodnega Dnevnika« dopis, v katerem se izreka, da je Franc Koren ml. ukradel iz občinske blagajne 700 K denarja. Fridriha je zastopal celjski nemškutar in protestant dr. Fric Zanger, Koren pa deželni poslanec dr. Benkovič. Spindlerja je zagovarjal deželni poslanec dr. Kukovec. Spindler je ponudil obširen dokazni resnice, kateri se mu je tudi v polnem obsegu posrečil ter je bil radi tega v obeh slučajih od obtožbe popolnoma oproščen.

Delegacijsko zasedanje. Svoja vojne odseka avstrijskih delegacij.

S. — Dunaj, 26. oktobra. Pod predsedstvom delegata Doberniga se je danes nadaljevala seja vojne odseka avstrijskih delegacij. Poročevallec dr. Kozlovski je poročal o proračunu skupnega vojnega ministrstva. Ministrski predsednik baron Bienerth je odgovarjal na vprašanje, kaj je z reformo vojaškega kazenskega procesa, ter pri tem poudarjal, da je tudi po njegovem mnenju ta reforma že nujno potrebna. Pogajanja med obema, avstrijsko in ogrsko vlado pa še niso končana in zlasti dela še težkoče vprašanje jezika v vojaškem procesu. Vendar pa je upati, da bodo difference kmalu odstranjene in da bode mogoče v tem prihodnjega leta 1911 predložiti nov vojaški proces obema zbornicama.

K vprašanju rekonstrukcije Bienerthovega kabineta.

M. — Dunaj, 26. oktobra. Današnja »Mittags - Zeitung« ve poročati, da vsled dosežene sprave na Češkem še ni postalo vprašanje rekonstrukcije Bienerthovega kabineta aktualno. Manjkajo za to še predpogoji. Stranke se morajo zediniti v državnem zboru šele na skupni program, na podlagi katerega bo mogoča rekonstrukcija sedanjega Bienerthovega kabineta. Državni zbor se snide sredi novembra in zborovanje bo trpelo do predbožičnega tedna.

Češko - nemški sporazum perfekten.

M. — Praga, 26. oktobra. Današnjemu dnevu se pripisuje zgodovinski pomen. Danes se namreč sestanejo vsi subkomiteji nacionalno - politične komisije v češkem deželnem zboru. Na vseh straneh se zatrjuje, da postane češko - nemška sprava danes — perfektna. Dopolodne so se tekstirali včeraj sklenjeni kompromisni predlogi. Vprašanje veto - pravice v deželnem zboru se je rešilo na ta način, da je v nekaterih narodnih zadevah jako zvišana navzočnost poslancev in da se zahteva kvalificirana večina. Glede razdelitve deželnega odbora se je sprejel kompromisni predlog, da ima najvišji deželni maršal pravico, posamezne zadeve, ki so v interesu nacionalnega in stvarnega stališča, izročiti posebnemu narodnemu odseku deželnega odbora, ki v dotični zadevi samostojno sklepa. Tudi glede narodnostnega ključa pri oddaji deželnih uradniških mest se je našel sporazum.

Vojni zrakoplov »Parseval« na potu iz Budimpešte na Dunaj.

M. — Budimpešta, 26. oktobra. Avstrijski vojni zrakoplov »Parseval« se je danes ob 9. uri 10 minut dvignil v Budimpešti v zrak in odplul proti Dunaju.

Portugalski jezuiti na Ogrskem.

M. — Budimpešta, 26. oktobra. Knez Nikolaj Esterhazy je ponudil iz Portugalske izgnanim jezuitom svoja zemljišča, da se tam naselijo. Knez Esterhazy je patron 83 ogrskih župnij ter bo v vseh teh župnijah nastavljal portugalske jezuite. Tudi jim prodaja pri tej priliki nekaj zemljišč, na katerem sezidajo jezuiti velik samostan.

Grška narodna skuščina razpuščena. B. — Atene, 26. oktobra. Grška narodna skupščina je bila včeraj razpuščena, nove volitve so razpisane na 28. novembra, zopetno zasedanje na 8. januarja.

Neurje v južni Italiji.

M. — Rim, 26. oktobra. Iz Cetare prihajajo vedno hujša poročila. Prebivalstvo je jako apatično in se ne briga prav nič za rešitev ljudi in premoženja. Vojstvo vrši z velikim heroizmom rešila dela.

»Slovenski Narod« izhaja dnevno dvakrat.

Izpred sodišča.

Fridrich in Koren ca. Spindler. Včeraj se je pričela pred porotnim sodiščem v Celju kazenska obravnava v zadevi F. E. Fridricha iz Kasaz pri Petrovčah in župana Korena iz Petrovč proti Vek. Spindlerju, odgovornemu uredniku »Narodnega Dnevnika« in »Narodnega lista«. Imenovana lista sta povodom občinskih volitev v Petrovčah kritizirala občinsko gospodarstvo, prijemala Fridricha in Korena, vsled česar sta se čutila žaljena na svoji časti. Obtoženi urednik Spindler je nastopil dokaz resnice. Obravnava bo trajala najbrž več dni. Župana Korena zastopa dr. Benkovič, Fridricha pa ultragerman dr. Zanger.

Izpred ameriškega sodišča. Pod tem naslovom smo pred nekaj časom poročali o lažnjivi in nedostojni pisavi »Hrvatske Zastave«, izhajajoče v Chicagu, zoper našega rokaja Fr. Sakserja v New Yorku. Sledila je razprava pred sodiščem, pri kateri se je samo vsled Sakserjeve človekoljubnosti sklenila poravnava, da imenovani list preklicuje svoja nezastila očitavanja. »Hrvatska Zastava« je mesto preklica priobčila na G. Sakserja nov napad, Sakser je takoj brzojavil svojima odvetnikoma v Chicagu, Novaku in Pollaku, da preklic pogodbo in zahteva novo obravnavo.

Kupujte jutranjo izdajo „Slovenskega Naroda“.

Gospodarstvo.

Pesa je letos izredno odebela. G. Miha Bizjan v Spodnji Šiški ima komade po 8 kg, 6 kg, 5 kg.

— **Velikanski osebni promet med Ameriko in Evropo.** Številke transatlantskih parobrodskih družb o osebnem prometu izkazujejo velikanski promet. Iz Evrope je prišlo v Ameriko v prvem razredu do 1. okt. 79.576 oseb, lanskega leta samo 73.457, v drugem razredu 190.117, lanskega leta samo 154.949 in v tretjem razredu 84.424, lanskega leta pa samo 72.959. Iz Amerike je potovalo v Evropo do 1. oktobra v prvem razredu 94.522 oseb, lanskega leta pa 84.025; v drugem razredu 94.677, lanskega leta 80.733 in v tretjem razredu 238.485, lanskega leta pa 196.981. Vsega skupaj je potovalo preko oceana v prvem razredu 174.089, v drugem 284.794 in v tretjem 1.080.909 oseb. Izmed 842.000 priseljencev je bilo nazaj poslanih 15.507.

— **Prodaja lesa v Bosni.** Kakor znano, je deželna vlada za Bosno in Hercegovino razpisala prodajo v ondotnih gozdih stoječega lesa v okrogli množini 4 milijone kubičnih metrov. Ker se za vlaganje predmetnih ponudb določil jako kratek rok, bi večini interesentov ne bilo mogoče, da se na licu mesta informirajo o lesu, ki je na prodaj. Ker so nadalje prav sedaj v lesni kupčiji nezadovoljive razmere, vsled česar bi prihod ogromne množine lesa na trg v tem kritičnem času celi naši trgovini in lastnikom gozdov prizadejal občutno škodo, obrnile so se trgovske in obrtniške zbornice v imenu svojih interesentov na kompetentna ministrstva s prošnjo, da se navedena prodaja za sedaj odgodi. Gotov uspeh te intervencije, katere se je seveda udeležila tudi trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani, je ta, da so se roki za vložitev predmetnih ponudb za 6 tednov podaljšali in določili na 1., 5., 10., 17. in 21. decembra 1910. Prizadevanje v tej, tudi za našo deželo tako važni zadevi se sedaj obrača na to, da se te gori navedene termine preloži zopet, in sicer na konec meseca maja prihodnjega leta.

— **Iz petrolejske industrije.** Iz poročil dunajskih listov posnemamo, da se nahaja zdaj vlada v vprašanju sanacije petrolejske industrije na razpotju. Pričakovala je, da se rafinerije same med seboj pogodijo, in je v tej smeri tudi uravnavala vse svoje korake. Zadnji dogodki pa dokazujejo, da bo vse vladno delo ostalo brez pravih uspehov. Z ozirom na to premišljuje vlada, ali bi ne kazalo petrolejske rafinerije prepustiti njihovi usodi in opustiti svojo sanacijsko akcijo. Čeprav bi to pomenjalo blamažo za vlado, ki bi morala poznati razmere med faktorji v rafinerijah, vendar bi bila ta pot po našem mnenju najboljša. Vseeno so pa vladni činitelji tako navdušeni za »sanacijo«, da hočejo še enkrat — kakor je razvidno iz dunajskih listov — poskusiti s kartelom. Pri tem so na stališču, če se ni posrečilo pridobiti tistih rafinerij, ki se nahajajo izven bloka, na lep način, treba jih je pridobiti s silo. Vlada razmišlja o sredstvih, s katerimi bo mogla vplivati na outsiderje in hoče napraviti tiste korake, katere je v prvi jesenski konferenci z zastopniki bloka kratkoma lo zavrgla. Če bi se vlada v resnici

odločila k energičnim korakom napram rafinerijam, ki so izven bloka, tedaj bi bilo treba z vlado nekoliko energičneje govoriti o tem postopanju, ki bi bilo prvo te vrste v moderni gospodarstveni zgodovini in ki bi postavilo na glavo vse dosedanje sklepe, ki so bili v parlamentu o kartelnem vprašanju sprejeti. Kdor pa pozna nasilno naravo klerikalcev, ve, da je kršč. socialni trgovinski minister dr. Weisskirchner vsega zmožen.

— **Razredna loterija v Avstriji.** Dunajski finančni krogi se zopet bavijo z vladno namero, vpeljati v Avstriji namesto male loterije razredno loterijo. Večina dunajskih denarnih zavodov je vladi že predložila izdelane projekte glede razredne loterije. V vseh teh je končno šlo za to, da se državi da gotova garancija glede dohodkov loterije. Menjalnično društvo »Merkur« je izdelalo načrt, po katerem bi država od razredne loterije dobivala mnogo več nego od male loterije. Vendar pa za zdaj ni verjetno, da bi se finančni minister odločil za kakega teh projektov. Vlada namerava namreč uvesti »razredno loterijo« v lastni režiji oziroma pod vodstvom avstrijske poštne hranilnice, ki ima po posredovanju poštne uradov tako organizacijo, kakršne nima niti ena banka. Posameznim bančnim zavodom bi se zagotovila pravica, da pri teh poslih sodelujejo s stalno kvoto.

— **Emisija ogrskih blagajniških nakaznic.** V soboto je bilo končano subskribiranje 250 milj. kron ogrskih blagajniških nakaznic. Natančni zaključki do zdaj še niso znani, vendar se pa lahko konstatira, da so se skoraj vsi imetniki starih blagajniških nakaznic poslužili svoje subskribirane pravice. Ostanek kakih 35 do 40 milj. kron je bil pa skoraj petdesetkrat presubskribiran.

— **Novo posojilo mesto Dunaja.** Z Dunaja poročajo: V krogih občinskih svetnikov se govori, da bo kmalu treba najeti novo posojilo v znesku 100 do 150 milijonov kron. Motivira se to s tem, da hoče mesto Dunaj izbrati vodne sile Anize in da se reformirajo stanovanjske razmere. Ni pa še gotovo, če se posojilo najame.

— **Trgovske razmere na Portugalskem.** Kakor poroča avstro-ogrski generalni konzulat v Lisabonu, je nastal na Portugalskem polopen mir in trgovske razmere so že popolnoma normalne. Ker nova vlada z veliko energijo vzdržuje mir, se ni bati, da bi se trgovske zveze s Portugalsko morda poslabšale.

— **Otvoritev trgovskega pristanišča v Port Arturu.** Japonska kolonija je v navzočnosti kineskih in evropskih zastopnikov slavila otvoritev portarturskega trgovskega pristanišča za vse narode.

Bratje!

Kakor doslej, postavimo tudi letos dne 1. novembra na praznik »Vseh svetnikov« od 3. od 1/6. popoldne ob grobuh Adamiča in Lundra na pokopališču pri Sv. Križu častno stražo. Vabimo Vas bratje ljubljanski Sokoli ter Sokoli ljubljanske okolice, da se temu našemu pozivu v častnem številu odzovete.

Zbirališče v »Narodnem domu« ob 2. uri popoldne.

Na zdar!

Predsedstvo Slovenske Sokolske Zveze.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Rasto Pustoslemšek.

Slovensko deželno gledališče v Ljubljani.

št. 20. (Par). Društ. predst. 2024.

V četrtek, 27. oktobra 1910.

Noviteta! Prvič: Noviteta!

Grof Luksemburški

Opereta v treh dejanjih. Besedilo spisala A. M. Willmer in E. Bodanzky. Uglasbil Franc Lehár. Režiser Jos. Povh. Kapelnik prof. Frid. Reiner.

Blagajnica se odpre ob 7. uri.

Začetek ob 1/8. uri. Koniec po 10.

Prihodnja predstava bo v soboto, 29. oktobra.

Poslano.

Cene domače zdravila. Za uravnavo in ohranitev dobrega prebavljanja se priporoča raba mnogo desetletij dobro znanega, pristnega »Mollovega Sololita-praška«, ki se dobi za nizko ceno, in kateri vpliva najbolj trajno na vse težko prebavljanje. Originalna škatlca 2 K. Po poštnem povzletju razpošilja ta prašek vsak dan lekarnar A. Molli, c. in kr. dvorni zalagatelj na Dunaju, Teichbühel 9. V lekarnah na deželi je izrecno zahtevati Mollov preparat, zaznamovan z varstveno znamko in podpisom.

1 92

Priporočamo našim rodbinom

kolinsko cikorijo.

Kemik dr. ing. Hiroch, Olovas. Kemično-tehnična preiskava je izpričala, da je »Seydlitz« prav izvrstno uporabna ustna voda, ker so njeni podatki popolnoma neškodljivi in se z njo lahko razkužuje.

Proti prahajem, luskam in izpadanju las

deluje najhitreje priprava

Tanno-chinin tinktura

na lasse

katera okrepčuje lasne, odstranjuje luske in preprečuje izpadanje las.

1 steklenica s metodom 1 kroga.

Razpošilja se s obratno pošto ne manj kot dve steklenici.

Zaloga vseh prekuženih zdravil, modro. mil, medicinski vin, špottali.

let, najfiniših parumov, kirurških o'vez, svežih mineralnih vod itd.

Dež. lekarna Milana Leusteka

v Ljubljani Rožova cesta št. 1.

poleg novozgrajenega Fran Jožefovega jub. mostu

Rogaški

Tempel

Styria

Donati

Najmočnejši

prirodni vrelc magnezijo-

glauberske soli.

vrelc. Dietetična namizna

pijača. Dobro oglikovo

kislina. Pospešuje prebavo

in izmenje snovi

Zelo koncentriran medicinski

vrelc, priporočljiv pri

kroničnem želodčnem kataru,

zaprtju, Brichkovih ledicah,

vraničih oteklinah, jetrni

trdnji, slati, anovozmo-

gostih boleznih, katarih dinalnih

organov.

Zdravilen vrelc največje

vsobne svoje vrste. Zlasti

uporaben pri kroničnem

črevesnem kataru, obstopa-

ciji, žilnih kamnih, tošiči

trganju, sladkovni bolezn

laborni okus.

Večkrat odlikovano.

Nad 6000 zdravniških priporočal.

J. SERRAVALLO, c. in kr. dvorni lekarnar

TEST-Barkovja.

Nihče več ne godrnja

Čez slabosti in težave,

Ako

FLORIAN

spozna,

Ki drži želodce zdrave!

Najboljše krepčilo želodca,

potrebno v vsaki skrbni hiši!

Ljudska kuharica liter K 2-40.

Kuhinjska kuharica .. 4-60.

Postavno varovano.

Darila.

Upravištvu našega lista so poslali:

Za Ciril Metodevo družbo; Gdč. Franica Valentič, Stari trg pri Rakeku 20 K, daroval G. notar G. Demšar v novem delu Starega trga pri Čonjah, — Gg. prof. dr. J. Zmave, odkupnino za fizikalno knjigo 1 K; Vojislav Mole, honorar za prevod 2 Čških sokolskih pesmi 6 K. Skupaj 27 kron. — Živeli! Hvala!

Za Slovenski dom v Kočevju je prodal G. M. Reicher, revizor »Zveze slov. zadrug« 2 bloka in poslal društvu 20 K, neimenovani v Ljubljani podaril 4 K, zborovalci na ustanovnem obnem zboru kočevskega Sokola podarili 24 K 24 v. Vsem najprišrenejša zahvala, Odbor.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 24. oktobra: Josip Remžgar, posestnikov sin, 5 let in pol, Črna vas 1.

Dne 25. oktobra: Marija Pečnik, šivilja, 19 let, Ambrožev trg št. 3. — Anton Rus, rejence, 3 mesece, Strelška ulica 15.

V deželni bolnici:

Dne 23. oktobra: Marija Schleimer, posestnikova žena, 40 let.

Dne 24. oktobra: Anton Kregar, delavec, 28 let.

Meteorološko poročilo.

Vlaka nad morjem 300-2. Srednji aral (tak 730-9 mm

oktobar

čas opazovanja

St. je barometra v mm

Temperatura v C

Vetrovi

Nebo

25. 2. pop. 739.9 10.9 sr. jivzh. del. jasno

9. zv. 741.7 7.2 sl. szah. oblačno

26. 7. zj. 742.4 7.1 brezvetr.

Srednja včerajšnja temperatura 8-5°, norm. 8-7°. Padavina v 24 urah 0.0 mm

Pes prepeličar

(fermač) lep in dobro dresiran za lov, kratkodlak se takoj ceno prod.

Naslov pove upravištvu »Slov. Naroda«.

3558

2 sobi

nemeblovani ali pa mebllovani, tudi v-a-ka posebej na lepem kraju se takoj odda,

Natančneje v mestni posredovalnici za delo in stanovanje.

Proda se hiša

iz proste roke

6 let davka prosta, v kateri se nahaja mala specerijska trgovina brez konkurence. Tudi je sposobna za vsako drugo obrt. Nahaja se v najlepšem kraju na deželi. Cena po dogovoru.

Naslov pove upravištvu »Slov. Naroda«.

3568

„Novi svet“

vabi sl. občinstvo na izborne krvave,

3574 riževe in mesene

klobase

ki se bodo dobile od sobote naprej.

Obnem se toči najboljši ljutomerski mošt.

Se priporočata

Anton in Ivana Gorje.

Lep, velik

lokal za prodajalno

opremljen z vso opravo, sposoben za vsako trgovino, se odda takoj v najem.

— V tem lokalu se je trgovina izvrševala že nad 30 let. Lokal leži ob deželni cesti na najlepšem prostoru v fari ter nasproti c. kr. sodnijske.

Več pove upravištvu »Slovenskega Naroda«.

3396

Vsakdo lahko dobi

tako iz mesta kakor z dežele

ZLATNINO

kakor srebrno in zlate žopne ure

veržice in uhane, prstane i. t. d.

na obroke

pri zlatarju

I. VECCHIET

v Ljubljani, 2150

nasproti glavne pošte.

Cena zmerna. Solida posredba.

Trgovski učenec

iz boljše hiše se sprejme takoj v trgovino z mešanim blagom pri Ivanu Medicu v Novi vasi pri Rakeku.

3529

== Različna == 3565

hišna oprava

in knjige, tudi sv. pismo nove in stare zaveze je napredaj, Sodna ulica št. 4. II. nadstropje na levo.

Zlata verižica

z dvema srcema in križcem se je izgubila v Komenškoga ulici.

Posteni najditelj naj jo izvoli izročiti upravištvu »Slov. Naroda« proti nagradi.

3562

2 lepa prostora

pripravna za delavnice ali skladišča se s 1. novembrom odda.

Pozive se pri hišem gospodarju Ivanu Košenina, Kolodvorska ulica št. 6.

3350

Posredovalce

za vse okraje in občine išče tovarna

proti visoki proviziji

(tudi kot postranski zaslužek) za sprejemanje naročil za patentne izdelke, ki se v vsa-em gospodarstvu potrebujejo. — Ponudbe pod naslovom: »100 K mesečno 6197« na pisarno J. Grégra, Praga, Jindř. ul. 19.

3422

Lepo stanovanje

obstoječe iz 5 sob, z vsemi pritliklinami in z uporabo vrta se odda za novembrov termin.

Natančneje se poizve pri hišnici ali pri lastniku na Bleiweisovi cesti št. 1a, II. nadst. v Ljubljani.

3352

Lepo stanovanje

v I. nadstropju, na vogalu Kongresnega trga in Vegove ulice št. 2, s 5 sobami, balkonom in vsemi pripadki

se odda s 1. novembrom t. l.

Povpraša se pri g. dr. Jos. Lavrenčiču, Kongresni trg št. 13. od 1-2 popoldne ali pa v pisarni g. dr. Oblaka v hotelu Štrukelj.

2785

J. Zamljen

čevljarški mojster

v Ljubljani, Sodna ulica št. 3

se priporoča za vsa v svojo stroko spadajoča dela.

Izdela prave gorske in telovadske čevlje.

349

Enonadstropna, lepa

hiša

na državni cesti v bližini Ljubljane, v kateri se nahaja stara, v dobrem glasu, dobro idoča gostilna

je na prodaj

in se lahko pod jako ugodnim pogojem takoj prevzame. Kupec ne potrebuje veliko denarja. Naslov pove iz prijaznosti upravištvu tega lista.

Št. 33191.

3563

Ustanove za onemogle obrtnike.